No. 93. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DONDERDAG 3 AUGUSTUS.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 30sten Julij.

Het niet openbaar vieren der Julij-feesten schijnt de Parijssche jeugd te hebben geërgerd. Eergisteren hebben talrijke groepen jonge lieden, die allengs tot 6 of 7000 personen zijn aangegroeid, een deel der stad doorkruist, onder het zingen van den Marseillaanschen marsch, maar ook onder het aanheffen der kreten: » Weg met de bastilles! Weg met *Guizot!*" Zij hebben zich eindelijk rondom de kolom op het plein der Bastille vereenigd, en daar met kracht den Marseillaanschen marsch doen hooren. De politie-beambten hebben hen echter op dat punt spoedig uiteengedreven. Enkele in hechtenisnemingen zijn gedaan, en ofschoon nog laat in den avond benden jongelieden de stad bleven doorkruisen, is de orde niet verder gestoord. Van regeringswege is toegezegd, dat de viering der Julij-feesten, die thans nog weder om den dood des hertogs *van Orleans* heet uitgesteld te zijn, in Julij 1844 zeker zal plaats hebben.

— Het ministerieel avondblad houdt de volgende telegraphische berigten.

Bayonne, 28 Julij.

» De municipaliteit van Saragossa heeft op het berigt van den intogt van *Narvaez* te Madrid eene deputatie aan den brigadier *Ameller* gezonden, om hem aan te kondigen dat de stad het nieuwe gouvernement erkende."

Perpignan, den 28sten.

» Barcelona was eergisteren rustig; men had er den intogt van *Narvaez* te Madrid vernomen."

De onderwerping van Sarragossa op het vernemen van het gebeurde te Madrid liet zich verwachten. Had deze niet plaats gehad, dan zou de weêrstand waarschijnlijk nog veel gekost hebben. Reeds bij het plaats gehad hebbend gevecht waren er 35 man van de nationale militie gedood of gekwetst geworden. Van den anderen kant naderde de katalonische kolonne de stad, en verkreeg de afdeeling van den brigadier *Ortega* dagelijks versterking, zoodat een tweede aanval niet lang achterwege zou gebleven zijn.

De depeche kondigt aan dat Barcelona den 26sten rustig was; den vorigen dag heeft aldaar echter eene soort van reactie plaats gehad; de redacteurs van het dagblad der gematigde partij *l'Imparcial* zijn genoodzaakt geweest aan boord van de fransche brik *Meleagre* de wijk te nemen. De geëxalteerd-gezinde junta heeft tot nieuwe verkiezingen van de officieren der militie besloten, waarbij al de benoemingen in den geest der geëxalteerde partij zijn geschied. Deze handelwijs en de openbare tegenstand van de junta tegen den minister *Serrano* wordt afgekeurd door de junta's van verschillende andere plaatsen, zooals Valencia, Palma, Vich en Manresa, die deswege vertoogen aan de junta van Barcelona hebben gedaan.

Espartero was den 19den te Ecya halfweg Cordova en Sevilla. De rigting die hij neemt duidt aan dat hij niet naar Portugal, maar op Cadix trekt. *Van Halen* wacht hem te Alcala de Guadaira een dorp op den grooten weg van Cadix, twee uren van Sevilla, en slaat die stad gade. Men berekent de magt van *Espartero* op 5000 man, van *van Halen* op 5000; het garnizoen van Cadix bestaat uit 1500 of 1800 man troepen en 3000 nationale garde. Daar Cadix intusschen tien marschen van Ecya ligt, zal *Espartero* aldaar altans niet vroeger kunnen komen dan den 25sten; dan, of welligt den volgenden dag, kan het gebeurde op den 22sten voor Madrid er door een koerier zijn aangebragt, in welk geval de *Espartero* toegedane autoriteiten van Cadix de beweging in de stad wel niet meer zullen kunnen tegenhouden; zoodat de mogelijkheid bestaat dat *Espartero* er niet ontvangen wordt.

De thans weder in het licht verschijnende bladen der bovendrijvende partij spreken met grooten ophef van de vreugde, waarmede de troepen van *Narvaez* in de hoofdstad ontvangen zijn. Maar ook bijzondere brieven uit Madrid vermelden, dat daar algemeene tevredenheid heerscht. De miliciens verheugen zich van eene allervermoeijendste dienst ontslagen te zijn en geven zonder tegenstand hunne wapenen af. De staatkundigen waren met de maatregelen van het ministerie *Lopez*, waarvan thans al sommige leden te Madrid vereenigd zijn, zeer tevreden. De nieuwe ministers zijn bij de jeugdige Koningin toegelaten, die hen zeer goed heeft ontvangen, maar zich vooral met den generaal *Narvaez* heeft onderhouden, die nog niet lang geleden te Parijs Harer Majesteits moeder gesproken had. Men sprak te Madrid van de benoeming van den Infant Don *Francisco de Paula* tot voogd der jonge Koningin, of ook van den grijzen hertog *de Baylen*. Vele staatkundigen helden echter naar het gevoelen over, om, tot afsnijding van alle moeijelijkheden, de Koningin dadelijk meerderjarig te verklaren (waartoe dan echter wel een besluit der cortes noodig zou zijn).

De Parijssche *Presse* verhaalt, dat de bevelhebber van het fort Montjuich den 25sten Julij aan de vreemde consuls te Barcelona geschreven had, dat hij de stad zou bombarderen, indien hij niet dadelijk 5000 piasters voor de behoeften zijner bezetting ontving. De bedreiging is niet vervuld geworden, waarschijnlijk ook, omdat men het gevraagde geld zal hebben verschaft.

— In een der dagbladen wordt verzekerd, dat, in de eerste dagen van deze maand, een Turksch smaldeel de reede van Konstantinopel verlaten heeft, en dat het met vijandelijke bedoelingen naar Tunis is afgezeild. De vloot zou bestaan uit twee linieschepen, vier fregatten, verscheidene korvetten, brikken en stoombooten.

— Uit Malta heeft men de volgende indische berigten ontvangen:

» De Indische brievenmaal komt hier op het oogenblik aan (24 Julij); de aangebragte tijdingen zijn van den 19den Junij. De toestand van Scinda was toen vrij rustig; de opstandelingen hadden zich verstrooid, maar men verwachtte dat zij binnen kort een nog geduchteren aanval dan den vorigen zouden doen. In het kamp van Hyderabad bevond zich een groot getal zieken.

» Dost *Mohammed* was te Cabul zonder tegenstand binnengekomen en had de teugels van het gouvernement weder aanvaard.

» De tijdingen uit China gaan tot den 16den April. De britsche gevolmagtigde was naar het noorden van het rijk vertrokken. Alles was er vrij rustig."

— Ter beurze van heden (28 Julij) waren genoteerd: 5 pCt. 121,75; 3 pCt. 80,15; Nap. r. 106,40; Spanje 28 drie achtste; Passive 4⅝; Rom. L. 105½.

Van den 31sten.

De koning en koningin en de verdere leden der koninklijke familie zijn gisteren avond op Neuilly teruggekomen. Men roemt zeer het aangenaam voorkomen en de bevalligheid der Prinses *van Joinville*. — Naar men zegt zal haar gemaal, de Prins *van Joinville*, eerstdaags tot schout-bij-nacht bevorderd worden.

— Aangezien de benoeming van den vice-admiraal *Mackau* tot minister van marine, zal de betrekking van kommandant over het eskader in de Middellandsche zee, 't welk hij bekleedde, aan den schout-bij-nacht *Deschenes*, die zich te Smyrna bevindt, opgedragen worden.

— Blijkens het verslag van de officieren der genie, belast met de leiding der fortificatie-werken rondom de hoofdstad, zal de helft der bastions het volgend voorjaar met geschut kunnen gewapend worden en zou de stad aan vijf zijden in staat zijn om den aanval van een vijandelijk leger te wederstaan.

— Gisteren in den namiddag is er onverwachts brand ontstaan in den doorgang der opera, in het lokaal van het Gymnase-enfantin, waarvan de kleine zaal vernield is.

— De hertog en hertogin *van Nemours* zijn den 29sten te Louviers aangekomen; den 30sten werden zij te Caen verwacht, waar men groote toebereidselen voor hunne ontvangst maakte.

— De hertog *van Montpensier* reist thans in het zuiden des rijks.

— Het volgend telegraphisch berigt nopens Spanje is heden bekend gemaakt:

Bayonne, 29 Julij.

» Den 26sten is de brigadier *Ameller* te Sarragossa aan het hoofd van 6 bataillons binnengetrokken.

» Eene brigade door den brigadier-generaal *Cotoner* gekommandeerd, is den 26sten van Madrid naar Gallicie vertrokken.

» Madrid was in den morgen van den 27sten rustig. Twee divisien waren den 26sten uit de hoofdstad vertrokken: de eene naar Andalusie, de andere naar Estramadura.

» De Regent en *van Halen* waren den 21sten voor Sevilla en *kanonneerden die stad.* Eene der voorsteden was reeds bijna vernield geworden."

De vroeger geuite meening dat *Espartero*, wel verre van bedacht te zijn om naar Portugal de wijk te nemen, na zijne vereeniging met *van Halen* het een of ander zou ondernemen, heeft zich alzoo bevestigd. Moeijelijk valt het echter alsnog te zeggen, uit welke beweegredenen hij aldus gehandeld heeft, of hij namelijk op den 21sten nog de hoop voedde van zich, na de bemagtiging eener zoo aanzienlijke stad als Sevilla, tegenover zijne talrijke vijanden te zullen kunnen staande houden, of dat het wraakzucht geweest is, of dat hij eene zware contributie van de stad heeft willen afdwingen. In alle geval is het te vermoeden dat de tijding der overgave van Madrid de hoop die de gewezen regent op het herstel van zijn gezag mag gehad hebben, zal hebben doen vervliegen en hem op eigen behoud bedacht zal maken. De generaal *Concha*, die den Regent op twee of drie dagmarschen volgde, zal hem bovendien voor Sevilla kunnen aanvallen, of zoo hij tegen de vereenigde magt van *van Halen* en den Regent te zwak mogt zijn, het garnizoen van Sevilla kunnen versterken.

Cadix ligt op vier dagmarschen van Sevilla. Indien de Regent zich een paar dagen voor laatstgenoemde plaats ophoudt, zal de tijding van het gebeurde te Madrid zeer zeker te Cadix zijn ontvangen vóór zijne komst aldaar, en er eene omkeering van zaken kunnen te weeg gebragt hebben.

De te Madrid tegenwoordige ministers en die thans het voorloopig gouvernement uitmaken zijn: de heeren *Lopez* als minister van justitie en president van den raad; *Caballero*, minister van binnenlandsche zaken; *Serrano*, minister van oorlog, en *Ayllon*, minister van finantiën; de ministers *Aquillar* voor buitenlandsche zaken en *Frias* voor marine ontbraken nog. De vier tegenwoordige ministers zijn bij een nieuw decreet in hunne betrekkingen hersteld. De decreten hebben den vorm: » H. M. de Koningin *Isabella II* en in haren naam het gouvernement der natie, heeft gedecreteerd," enz.; het eerste decreet is geteekend door den generaal *Serrano*, in betrekking als minister van het eerste voorloopige gouvernement.

De heer *Mendizabal* heeft de wijk bij de engelsche ambassade genomen. De generaal *Seoane* heeft vergunning gekregen om zich naar zijne woning te Madrid te begeven. Men heeft hem voorts passen gegeven om naar Frankrijk uit te wijken, even als den gouverneur *Lemmery*, den gouverneur van Madrid, die voorgesteld had de drie kruidmagazijnen te doen springen, en andere lieden die zich te veel als tegenstanders van den tegenwoordigen staat van zaken hebben doen kennen. Aan de esparteristische generaals *Ferraz*, *Iriarte*, *Enna* en *Chacon* heeft men vergund te Madrid te blijven; eindelijk heeft *Zurbano* vergunning bekomen om zich in persoon naar Andalusie bij den Regent te vervoegen en is derwaarts per post vertrokken.

— Ter beurze van heden (31 *Julij*) waren genoteerd: 5 pCt. 121,90; 3 pCt. 80,20; Nap. r. 106,20; Spanje Ardoins 28½; Rom. L. 105¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 29sten Julij.

Te Lubeck hebben den 21sten dezer en volgende dagen verregaande ongeregeldheden plaats gehad, ten gevolge eener militaire belasting, om het verzet waartegen de majoor *Niemeitz* in zijne dienst geschorst en in arrest gebragt was. Het volk heeft niet alleen dien majoor onder de vensters zijner gevangenis toegejuicht, maar ook bij den voorzitter van het militair departement en andere lieden bij herhaling de glazen ingeworpen, zoo dat de gewapende magt tusschenbeide heeft moeten treden, met welke het tot een vrij ernstig gevecht gekomen is. Na de benoeming van eene commissie tot onderzoek der bestaande bezwaren, was de rust den 25sten dezer hersteld.

— Volgens berigten uit Berlijn van 27 Julij heeft Z. M. de Koning van Pruissen bevolen, dat in het aanstaande najaar nabij Berlijn een korps kavallerie zal worden bijeengetrokken, bestaande uit de zes regementen kavallerie der garde, twee regementen kurassiers, een regement dragonders en een regement huzaren. De najaars-oefeningen van het gardecorps, vereenigd met het 3de armeekorps zullen den 11den September in de omstreken van Berlijn beginnen.

— Den 4 dezer heeft, zoo men weet, een staatkundig feestmaal te Dusseldorp plaats gehad, hetwelk eerst door eenige ambtenaren werd bijgewoond, doch die dit feest later, toen er zich eene gevaarlijke strekking voordeed, hebben verlaten. Thans wordt hun deswege in een kabinetsbevel van Z. M. den Koning van Pruissen hoogstdeszelfs goedkeuring te kennen gegeven; tevens wordt het houden van zoodanige vertooningen misprezen. » Zij zijn slechts in staat (zegt Z. M.) gerucht te veroorzaken, zonder eenigen invloed op de zaak, op mijne beslissing en op den gang mijner regering te kunnen uitoefenen. Des te meer is het echter mijn wil, dat mijne beambten zich van zulke vertooningen verwijderd houden, en, door anders te handelen, niet bijdragen om aan dezelve tegen hunnen wil eene onverdiende beteekenis te geven, of wel, wanneer de ware aard van de vereenigingen te voorschijn treedt, in het geval komen, het aanzien en de waardigheid der regering door de tegenwoordigheid harer tolken in de waagschaal te stellen."

— Men heeft berigten uit Konstantinopel, van den 12 dezer. Men had toen aldaar de lucht, dat Rusland nader geen of minder genoegen nam met de herkiezing van Vorst *Georgewitsch* in Servië. De gezant *von Titof* had eenen courier uit Petersburg ontvangen, met depeches, welke voornamelijk de Servische aangelegenheden betroffen. Turkije had zich in deze omstandigheden gehaast, de bevestiging van de nieuwe verkiezing des genoemden Vorsten af te zenden. Men houdt het er voor, dat Rusland, om de moeijelijkheden niet te hernieuwen, niet zoo zeer op eene nadere verkiezing in Servië zou aandringen, dan wel op de verwijdering van de twee voorname raadgevers van *Georgewitsch*, de bekende *Wucsitsch* en *Petroniwitsch*. De Porte zal, zeker om minder opspraak te wekken, den Vorst *Georgewitsch* niet op nieuw doen inhuldigen, maar het beschouwen, alsof dit reeds bij de eerste verkiezing genoegzaam is volbragt.

BELGIE.

BRUSSEL, den 1sten Augustus.

De koning en koningin zijn van hun uitstap naar Namen ter bijwoning der opening van den spoorweg aldaar, gisteren avond op Laeken teruggekeerd. Men zegt dat het vorstelijk paar zich eerstdaags naar Duitschland begeeft om er de baden te gebruiken.

— De baron *J. von Rothschild* is van hier naar Londen vertrokken, na gedurende zijn kortstondig verblijf alhier eene conferentie gehad te hebben met den koning en den nederlandschen gezant, den heer *Rochussen*.

— De opbrengt van den ijzeren spoorweg in Belgie heeft, volgens de officiële opgave, in de zes eerste maanden van dit jaar fr. 3,584,389 bedragen. Men maakt daaruit op, dat die opbrengst over het geheele jaar geenszins de som van 10 millioen franken zal bedragen, waarop men bij het maken der begrooting gerekend had, zoodat er uit dien hoofde reeds een tekort bij de Belgische geldmiddelen zal bestaan.

— Het dagblad *le Commerce Belge* is sedert den 1sten dezer in veel grooter formaat verschenen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 2den Augustus.

Heden wordt alhier op de gebruikelijke wijze, met het uitsteken der vlaggen en het houden eener groote parade van het garnizoen, de 25ste verjaardag gevierd van Z. K. H. Prins *Alexander* der Nederlanden.

— Uit Zevenbergen wordt het volgende gemeld:

» H. K. H. Mevrouw de Prinses *van Oranje* heeft aan den Wel-Eerw. heer *R. O. Aitton*, op deszelfs verzoek toegestaan om de aldaar op te rigtene kinder-bewaarschool, naar Hoogstderzelver naam *Sophia-school* te mogen noemen, en die inrigting tevens met een aanzienlijk bewijs van Hoogstderzelver gunst vereerd.

— Bij besluit van den 29 Julij jl., n°. 62 heeft Zijne Majesteit benoemd tot leeraar in de bouwkunde bij de koninklijke akademie tot opleiding van burgerlijke ingenieurs enz. te Delft, den heer *J. E. Terwinckel*.

— Bij besluit van den 25 Julij jl., n°. 64, heeft Zijne Majesteit tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd den heer jhr. *G. J. Dommer van Poldersveldt*, laatst houtvester in het 1ste jagt-district, 1ste afdeeling der provincie Gelderland.

Bij Zr. Ms. besluit van denzelfden dag, n°. 56 is tot referendaris bij het departement van justitie benoemd, Mr. *J. Schröder*; terwijl bij hetzelfde besluit aan *J. A. van Iterson* en Mr. *C. W. E. Vaillant*, beiden adjunct-commisen bij hetzelve departement, de titel van commies is verleend, buiten bezwaar van 's Rijks schatkist.

— Naar men verneemt heeft het departement van oorlog, met wijziging van vroeger te dezen opzigte bestaande verordeningen, goedgevonden te bepalen, dat de jaarlijksche inspectien door de generaals, kommanderende de verschillende divisien infanterie, zich voor dit jaar slechts tot die korpsen zullen bepalen, welke vroeger niet tot hunne divisie behoorden, als hebbende deelgenomen in de garnizoens-verwisseling van Mei ll.

— Ten einde alle onzekerheid weg te nemen, welke daaromtrent zou kunnen bestaan en de rigtige naleving te verzekeren van art. 30 der wet van den 27sten April 1820, zoo heeft Z. Exc. de Minister van Oorlog, bij circulaire aan de chefs der corpsen, van den 18den dezer, n°. 16, bepaald, dat zoodanige personen, die als plaatsvervangers voor hunne broeders bij de nationale militie optreden, niet als gewoon plaatsvervanger moeten worden beschouwd, maar dat zij na hunne toewijzing aan een militair corps en aldaar drie maanden in active dienst te hebben doorgebragt, met groot verlof naar hunne haardsteden moeten teruggezonden worden.

— Bij koninklijk besluit is bepaald, dat de vrijdom van zegel, verleend bij art. 39, n°. 2, der wet van 16 Junij 1832 (Staatsblad n°. 29) voor de mandaten of ordonnantien van betaling en betaalsrollen van openbare autoriteiten, besturen en instellingen, niet meer dan tien gulden bedragende, ook zal genoten worden voor de op die stukken te stellen quitantien.

— Ter gelegenheid van de thans plaats hebbende uitgifte der schatkistbiljetten, waarvan de creatie is geautoriseerd bij de wet van 19 Junij 1843, en die ten deele reeds dadelijk tegen een bestemd tijdstip opgeregd en als zoodanig op den rug gestempeld zijn, zijn de ambtenaren der belastingen ter voldoening aan eene missive van Z. Exc. den Minister van Financien, van 5 Julij jl., uitgenoodigd, om geene schatkistbiljetten in betaling aan te nemen, welke den stempel dragen van tegen eenen bepaalden tijd te zijn opgezegd.

— Bij Zr. Ms. besluit van den 25 Junij jl., is een aantal gestichten voor krankzinnigen in het Rijk aangewezen, als tot deze of gene der bij de wet van den 29 Mei 1841 omschreven kategoriën te behooren. Het is gebleken, dat hier en daar bijzondere woonhuizen worden gevonden, waarin meer dan één krankzinnige, anders dan bij hunne bloedverwanten of aangehuwden, worden verpleegd, en die dus vallen in de toepassing van het laatste lid van art. 2 der voormelde wet, zonder dat daarvan de bij die wet gevorderde aangifte was gedaan, en zulks, eensdeels, tengevolge van het verkeerde begrip, alsof die wetsbepaling alleen dan zou moeten werken, wanneer tot de plaatsing van zoodanige krankzinnigen door den regter magtiging is verleend, en dat dit het geval niet zou zijn, wanneer te hunnen aanzien geene regterlijke magtiging bestaat, en anderdeels, omdat men personen die niet volstrekt razend zijn, beschouwde als niet in de toepassing der wet van den 29 Mei 1841 te vallen, met voorbijzien dus van het bepaalde bij art. 1 dier wet; dat daarbij onder krankzinnigen worden verstaan allen, die van het geheel of gedeeltelijk vrije gebruik van hunne verstandelijke vermogens beroofd zijn. Zoodanige verkeerde begrippen zouden kunnen leiden tot het voortdurend aanwezen of het ontstaan van clandestine gestichten voor krankzinnigen, welke de wetgever juist heeft willen verhinderen. De getrouwe naleving der meergemelde wet vordert, dat daarop ten strengste worde toegezien, en, naar aanleiding van eene daartoe strekkende aanbeveling van den Minister van binnenlandsche zaken, zijn de gemeentebesturen derhalve verzocht, om naauwkeurig tegen het bestaan of de oprigting van zulke niet erkende gestichten voor krankzinnigen te waken, en daarbij bepaaldelijk te letten op de duidelijke letter van art. 1. der wet, en om, bij ontdekking van zoodanige ongeoorloofde gestichten, daarvan onmiddellijk, onder bijvoeging van hunne consideratien, aan den Gouverneur kennis te geven.

— Z. M. de graaf van Nassau, heeft dezer dagen op nieuw een bewijs van Hoogstdeszelfs weldadigheid gegeven. Te Dieren, namelijk, een kerkgebouw voor de Hervormde gemeente aldaar zullende worden opgerigt, heeft het Zr. Mt. behaagd, daarvoor de aanzienlijke subsidie van *f* 6000 toe te staan.

— Men zegt dat Z. M. voornemens is zich nog in deze week weder naar Tilburg te begeven.

— In de afgeloopene week heeft te Baarle-Nassau een bedroevend ongeluk plaats gehad. Een jongetje van den korenmolenaar, naauwelijks drie jaren oud zijnde, speelt middelerwijl de molen draait, op den molenberg en loopt eindelijk onder het bereik der wiek van den molen, waardoor het onschuldig kind zulk een geduchten slag bekomt, gekneusd en van den berg geworpen wordt, dat het na eenige uren lijdens aan de gevolgen overleden is.

— In het *Provinciaal Dagblad* van dit gewest leest men:

» Den 26 dezer, des namiddags, werd een zevenjarig jongentje, *Jacobus Justinus Jongenburger*, door *Antonie Muller*, een baldadige knaap van 14 of 15 jaren, zoo door feitelijkheden als bedreigingen in het water gedreven. Het kind was reeds gezonken, toen het door de menschlievende pogingen van den heer *A. Abbema*, van een aldaar arbeidenden werkman bijgestaan, schijndood opgehaald werd, en het mogt den heer *J. J. Loëff*, welke aldaar toevallig kwam aanwandelen, gelukken om hetzelve, na onvermoeide aanwending van al de middelen, tot redding van drenkelingen kunnende strekken, eenigen tijd daarna, wederom bij te brengen. De jonge onverlaat is in hechtenis.

» In het correctioneel gevangenhuis alhier bevinden zich thans de personen van *Francis Verhagen*, *P. J. Verdonk*, *J. Polling*, *A. Gubster*, en anderen, allen wegens smokkelarij, (welke hier ter stede zoo zeer toeneemt), of daaruit voortspruitende misdrijven, veroordeeld. Mogen deze lessen de goede ingezetenen van den niet minder zedeloozen dan onregtvaardigen sluikhandel terughouden, welke eenige weinige lieden, ten koste van het algemeen, van lands- en stadsmiddelen van commercie en nijverheid, verrijkt, zonder nog van de gevaren te gewagen, waarvan die vergezeld gaat, en de heillooze gevolgen, die er meermalen uit voortvloeijen.”

— Uit Rotterdam meldt men nog het volgende berigt:

» Omtrent hetgeen in verband staat met de door ons medegedeelde treurige gebeurtenis, wel ll. Vrijdag morgen alhier heeft plaats gehad, en waarbij een betrekkelijk klein gedeelte der suikerraffinaderij van de heeren *H. van Oordt* & *Comp.* is ingestort, is door ons nader van goederhand vernomen, dat de ontgraven plaats diende voor de fondering van een op te rigten schoorsteen, waartoe het gebouw bevorens door de bevoegde beambten was opgenomen en goedgekeurd; terwijl uit de overblijfselen van het ingestorte gedeelte voor alle deskundige beschouwers blijkbaar is en door hen toegestemd wordt, dat het gebouw in geenen deele in bouwvalligen toestand verkeerde, en dat dus de oorzaak van het onheil geenszins aan bouwvalligheid toe te schrijven is.

» De mededeeling van het bovenstaande is te noodzakelijker, dewijl aan andere dagbladen opgegeven berigten wegens het gebeurde buiten af aanleiding tot uiterst verkeerde oordeelvellingen zouden kunnen geven; waarom van de waarheidsliefde der Redactie van zoodanige bladen vertrouwd mag worden, dat zij zich haasten zal met de overneming van bovenstaande getrouwe opgave.

— Uit Amsterdam wordt gemeld, dat, door het gouvernement aangemoedigd, het reeds sedert lang ontworpen plan ter oprigting eener walvischvisscherij-maatschappij, door een der oudste handelhuizen dier stad, vereenigd met een der ervarenste scheepsbevelhebbers, zal worden tot stand gebragt, en eerstdaags daarvan het prospectus in het licht zal verschijnen.

— Onder de belangrijke bestellingen, met welke men zich thans in de bloeijende ijzer- en metaalgieterij der heeren *de Waal* en *van Driest* te Utrecht bezig houdt, behoort eene dubbele ijzeren draaibrug over de zeedoksluis te Hellevoetsluis. Zij zal bestaan uit een boog van 30 ellen lengte en 4 ellen breedte, en te zamen gesteld zijn uit veertien gegoten stukken, elk vierduizend ned. ponden wegende. De geheele brug, met de kruisen en leggers, zal negentigduizend ned. ponden wegen, en met ijzeren leuningen versierd zijn. Ook de barrières voor de Tolsteegpoort te Utrecht zullen, van stads wege, in gemelde fabrijk vervaardigd worden.

— In de *Utrechtsche Courant* leest men:

» Den 16den dezer heeft onze stad een treffend verlies geleden door den dood van den hoogwelgeb. Jhr. Mr. *H. M. A. I. van Asch van Wijck*, staatsraad, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, Rijks-advocaat, oud burgemeester van Utrecht, lid van verscheiden geleerde genootschappen, enz. Hij overleed op den huize Henschoten, onder Woudenberg, in den ouderdom van ruim 68 jaren. De Koning verliest in hem een getrouw en vaderlandslievend staatsman, het land een van deszelfs uitmuntendste mannen, de wetenschappen een ijverig voorstander en beoefenaar, en de stad een waar en hulpvaardig burgervader, die van elk hoog geacht en bemind werd. Zijne geschriften, zoo vele getuigen van zijne geleerdheid, van zijne vaderlandsliefde en van zijne gehechtheid aan zijne geboortestad, zullen nimmer verloren gaan, maar, even als de achting voor zijn braaf en beminnelijk karakter, voortleven in eene roemvolle gedachtenis. (Uit hoofde van familiebetrekkingen te Batavia, is dit berigt tot heden verschoven.)

» Het jaarlijksche examen der kweekelingen aan 's Rijks veeartsenijschool, te Utrecht gevestigd, heeft plaats gehad op den 25sten, 26sten, 27sten en 28sten Julij; na den afloop van hetwelk tot veeartsen zijn bevorderd: *Johan Hendrikus Bijbau*, *Johannes Veijs*, *Gerrit Keller*, uit de provincie Zeeland; *Willem Hendrikus Lampe*, *Cornelis Adrianus Kuhler*, *Cornelis Johannes van Zutphen*, uit de provincie Noord-Holland; *Julius Adam Alers*, *Johannes Baptistus Huijsmans*, uit de provincie Zuid-Holland; *Jacobus Ebens*, uit de provincie Groningen; *Johannes Hubertus Nuss*, uit het hertogdom Limburg; en *Johannes Josephus de Bock*, uit de provincie Utrecht.”

Uittreksel uit het verslag van den heer Gouverneur dezer Provincie bij de opening der provinciale Staten van Noord-Braband uitgebragt.

(*Vervolg en slot van N°. 92.*)

Te *Tilburg* werd opgerigt eene Kamer van koophandel en fabrijken. Zoo wel van die Kamer als van de Kamer te *'s Hertogenbosch* gevestigd, bekwamen wij inlichtingen omtrent den staat van nijverheid en handel in dit Gewest, die hoofdzakelijk op het volgende nederkomen:

Dat de fabrijken van wollen stoffen, zijnde het voornaamste fabrijkaadje in dit Gewest, in een achteruitgaanden staat verkeeren, hoofdzakelijk wegens het gemis van vertier in *België* en de lage regten van invoer, alsmede de tegenwoordig zeer geringe behoefte aan laken bij het Leger, ook in de Indische bezittingen.

Dat in den toestand der Katoenfabrijken geene verbetering wordt opgemerkt.

Dat fabrijken van vilten hoeden, vroeger een vrij aanzienlijk artikel, minder aftrek hebben, om het meerdere gebruik van zijden hoeden, waarvoor de zijde, geweven en afgewerkt, wordt binnen gevoerd.

Dat de graanstokerijen meer en meer achteruitgaan; gevende de hooge regten op het gedistilleerd aanleiding tot het frauduleus invoeren van vreemd product, vooral van de uit aardappelen gestookte dranken; terwijl de hier bestaande aardappelen-stokerijen, mede ten gevolge van dien invoer van buitenlands, verminderen.

Dat de bierbrouwerijen in bloei afnemen, en dat dit eveneens het geval is met de vet- en waskaarsfabrijken, die, om opbeuring te erlangen, maatregelen tegen den invoer uit *België* behoeven.

Wij kunnen hierbij voegen, dat de garen-fabrijken, eertijds zoo bloeijend, meer en meer afnemen, en dat het spelden-fabrijkaat bijna geheel tot niet is gedaald.

De fabrijken, wier toestand gevestigd is, zijn in ons verslag van het vorige jaar opgenoemd. Als bijzonderheden mogen wij te dien aanzien nog opgeven, dat de steenbakkerij te *Waspik* thans steenen aflevert, welke de ijsselsteenen vervangen en in de omliggende streken bij voorkeur gebezigd worden; dat de te *'s Hertogenbosch* bestaande pijpenfabrijk, in welke verbeteringen zijn ingevoerd, met goed gevolg werkt; dat de likeurstokerijen zich over het algemeen goed staande houden, dat het fabrikaat van gouden en zilveren werken zeer aanzienlijk en meestal van fraaijen arbeid is, doch dat de invoer hoofdzakelijk uit *Duitschland*, van werk van minder gehalte, aan het inlandsche fabrijkaat veel nadeel toebrengt; dat de touwerijen en looijerijen vooruitgaan, en dat inzonderheid de looijerij te *Rosmalen*, van de heeren H. J. Siepkens en Comp., van welker nieuwe wijze van bereiding der huiden wij in het vorige jaar gewag maakten, uitmuntende resultaten geeft, en aanzienlijke bestellingen uit *Belgie* heeft verkregen.

De te *'s Hertogenbosch* nieuw opgerigte loodpletterij en pijpentrekkerij, van de heeren F. G. van den Bogaerts en Rouppe van der Voort, is thans in volle werking en op eene groote schaal ingerigt.

In de glas- en kristalslijperij van de heeren Mivion en Van der Ven, te *'s Hertogenbosch*, heerscht bij voortdurend veel bedrijvigheid; eene glasblazerij zal daarmede vereenigd worden.

De handel gaat in dit Gewest niet vooruit. Een der voornaamste artikelen van handel, die der koloniale waren, lijdt hoofdzakelijk daardoor, dat de hollandsche handelhuizen, door hunne reizigers, die waren in het klein verkoopen, waardoor de zoogenaamde verkoop uit de tweede hand veel heeft afgenomen.

Een gelijk nadeel ondergaat de handel in manufacturen, welke gedrukt wordt door het alhier aanleggen van openbare veilingen van goederen door hollandsche kooplieden, bij wijze van opruiming hunner magazijnen.

De graanhandel verminderde niet; doch het hooi vond, om de hooge prijzen, weinig aftrek naar buiten.

In den boterhandel ging niets noemenswaardigs om.

Het fregatschip *de Stad 's Hertogenbosch*, gebouwd voor rekening der alhier gevestigde oost-indische Scheepsreederij, keerde met eene goede vracht van de Nederlandsche Handel-Maatschappij van *Batavia* terug, en die eerste reis gaf voor de reeders goede uitkomsten.

De scheepvaart bleef op dezelfde hoogte van het vorige jaar.

De oogst van 1842 viel in vele opzigten ongunstig uit, en U. E. G. A. zullen de bijzonderheden daaromtrent vermeld vinden in het hierbij overgelegd wordende algemeen verslag van de provinciale Kommissie van landbouw, tot welk verslag wij, dienaangaande, zoo mede wat de veeteelt en de veeziekten betreft, kortsheidshalve verwijzen.

De nu te velde staande vruchten beloven eenen rijken oogst, vooral sedert de weersgesteldheid in de laatste dagen gunstiger is geworden.

In het nu afgeloopen jaar werden vier springhengsten, uit de koninklijke Stoeterij te *Borculo*, ter beschikking van den landbouw in dit Gewest gesteld, waarvan twee te *Geffen* en twee te *Zevenbergen* zijn geplaatst.

Ook nu hebben wij de kosten voor de uitkiezing van vierjarige merriën, en aan de eigenaars der merriën uitgeloofde premien, weder voor rekening der Provincie genomen.

Ter gelegenheid dat het Departement van Binnenlandsche Zaken het gevoelen der provinciale autoriteiten heeft gevraagd, omtrent een ontwerp van algemeen reglement tot bevordering der paardenfokkerij in het Koningrijk der *Nederlanden*, waaromtrent de provinciale Kommissie van landbouw [illegible] heeft die Kommissie, stopens, die aangelegenheid, [illegible] beschouwingen geleverd, en als slotsom harer overwegingen te kennen gegeven, dat deze Provincie geene behoefte aan zoodanig algemeen reglement heeft, en dat eene wijziging van het voor dit Gewest bestaande reglement op de paardenfokkerij, meer en beter aan het oogmerk zou voldoen.

Rampen en onheilen. In den nu wederom afgeloopenen jaarkring bleef de Provincie, dank zij der Voorzienigheid gebragt, van groote rampen bevrijd. Alleen moeten wij melding maken van het afbranden van acht woningen te *Lith*, en van negen huizen en twee schuren te *Baardwijk*, waarvan de slagtoffers, in de laatstgemelde gemeente, door ondersteuning van menschenvrienden meer bijzonder behandeld, mildere zij zich uit die ramp eenigermate kunnen opbeuren.

Dit bewoog ons, te hunnen behoeve, eene inzameling van liefdegaven in de gemeenten der Provincie te doen plaats hebben, op gelijken voet als zulks voor de slagtoffers van den brand in de gemeente *Hilvarenbeek*, die in het voorjaar van 1842 voorviel, en waarvan in ons laatstvorig verslag gewag is gemaakt, was toegestaan geworden.

De ingezamelde gelden voor *Hilvarenbeek* beliepen de som van *f* 2,747-22, en die voor *Baardwijk f* 1,810-91, terwijl almede in dat zelfde jaar eene algemeene kollekte was gedaan, ten behoeve der slagtoffers van den brand te *Hamburg*, waarvoor ruim *f* 4,000 werd ingezameld.

Schadeloosstelling voor geledene schaden door de inundatiën der vestingen, enz.

Naar de van wege de Regering gegevene voorschriften zijn al de staten van schadeberekening, door de inundatiën voor de vestingwerken veroorzaakt, thans in handen van den heer Generaal-Majoor, Directeur der fortificatiewerken te *Breda*, om dezelve van Z. H. Ed. Gestr. consideratiën te voorzien, na terugontvangst waarvan die aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken zullen worden overgemaakt; ontbrekende thans nog alleen de staat van schadeopneming der Gemeente *Cromvoirt*, welke wij echter geïnformeerd zijn dat nagenoeg afgewerkt en spoedig zal worden ingezonden, zoodat wij kunnen vaststellen, dat eerlang dit werk op die hoogte zal zijn gebragt, dat daaromtrent een gunstige uitslag, de toekenning van schadevergoeding namelijk, zal kunnen worden te gemoet gezien.

Dit verslag eindigende mogen wij tevens den wensch uiten, dat dit Gewest in bloei en welvaart moge toenemen, en dat de beraadslagingen van U. E. G. A. daartoe mogen leiden.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (1 *Augustus*) werden omgezet: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{5}{8}$, negen zest., $\frac{5}{8}$; dito 5 pCt. 100; Syndic. $4\frac{1}{2}$ pCt. $93\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $78\frac{5}{8}$; Handelm. 135, $134\frac{7}{8}$; O. Indie 5 pCt. $99\frac{5}{8}$, $\frac{1}{8}$; Ardoins $18\frac{5}{16}$, zeven zest.; 3 pCt. 27 drie achtste, $\frac{5}{16}$, $\frac{1}{2}$; Portug. te Lond. $2\frac{1}{2}$ pCt. $41\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$, elf zest.; Oude Russen 107; dito 4 pCt. $89\frac{5}{8}$; Braz. $78\frac{1}{8}$, 78; Mexiko 32, $31\frac{3}{4}$.

*** Heden verloste van eenen dooden *ZOON*, de Hoog Geboren Vrouwe Gravinne VAN LIMBURG STIRUM, geb. Thibaut van Aagtekerke.

Eenige Kennisgeving.

Utrecht,
den 29. Julij 1843.

AANKONDIGING.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, van den 31. Julij 1843, verleend op het gedaan verzoek van CORNELIS APOL, gepatenteerd Koper- en Blikslager, Modemaker en Winkelier, en van zijne Huisvrouw JANE HENRIETTE VAN KETEL, Modemaakster, wonende te *Breda*, strekkende om tot Boedelafstand te worden toegelaten, is bevolen dat hunne Schuldeischers zullen worden opgeroepen te verschijnen voor den Heer Regter Mr. LOKE, daartoe gecommitteerd op Zaturdag den tweeden September 1843, des middags ten twaalf ure, in de Raadkamer van gemelde Regtbank, ten einde op het gemeld verzoek te worden gehoord; en welk Vonnis bij exploit van den Deurwaarder CORNELIS PIETER VAN GULICK van den eersten Augustus 1843 aan het gebouw van gemelde Regtbank is aangeplakt geworden.

F. J. JESPERS, *Procureur.*

*** De ondergeteekende Curator in het Faillissement van MARIJNUS MOL, Metselaar, wonende te *Breda*, roept bij deze de **SCHULDEISCHERS** van voornoemden MARIJNUS MOL op, tegen Zaturdag den 2. September eerstkomende, des voormiddags ten elf ure, in het Lokaal van de Arrondissements-Regtbank te *Breda*, ter verdere verificatie der Schuldvorderingen.

J. G. A. GOUVERNEUR,
Curator.

UITVERKOOP.

Cs. Fs. KUYPERS, op de Havermarkt, Wijk C, N°. 339, adverteert aan zijne Vrienden en het geëerde Publiek, dat door Quitering van Affaire zijn voorraad van IJZERWAREN en meer andere soorten van GOEDEREN verkocht worden tot zeer *Verminderde prijzen.*

Breda, 21 Julij 1843.

UIT DE HAND TE KOOP.

Eene schoone, logeabel en weldoorloopende HEEREN-HUIZINGE, bevattende onderscheidene BENEDEN- en BOVENKAMERS, voorzien van alle gerieffelijkheden, met KOETSHUIS, STALLING, ruime SCHUUR, ACHTERHUIS, WASCHHUIS, ACHTERPLAATS en zeer aangenamen TUIN, beplant met een aantal uitgezochte Vruchtboomen, staande en gelegen op den gezelligsten stand in het Dorp *Etten*, twee uren van *Breda*, regt tegenover het Logement *de Zwaan* en, tot primo Mei aanstaande, in huur bij den Heer DE WOLF, Secretaris der Gemeente. Hierbij behoort tevens ook eene fraaije en zeer wel ingerigte HEERENWONING, staande annex de bovengenoemde Huizinge, en thans onverhuurd.

Te bevragen bij den Heer J. G. J. VAN ERTRIJCK, te *Etten*. Brieven *franco.*

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, ziet het licht

BEDENKINGEN EN WEDERLEGGINGEN

TEGEN

HET GESCHRIFT

VAN

EEN OUD SOLDAAT,

BEVATTENDE

EENIGE DENKBEELDEN OVER EENE ZUINIGERE EN DOELMATIGERE ZAMENSTELLING

VAN HET

NEDERLANDSCHE LEGER.

Prijs 60 Cents.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.